

מדברי המגידיים

מטות-מסעי

"עש אנוכי על אמרתך כמוצא שלל רב"

שנה חמישית // עלון מספר - 232

נאה דורש

הרה"ג רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל

בוכה ומילל: "הרגתי בן אדם!!" בסדר, מבינים ללב. אבל למעשה, בוכה ומצטער או לא מצטער, הוא הרג בן אדם.

בפרשתנו למדנו, כי הרוצח בשוגג חייב גלות לעיר מקלט, אבל רוצח במזיד חייב מיתה. ואם הרוצח במזיד ובהתראה רוצח לגלות? - אין כזה דבר, מוציאים אותו מערי מקלט ומביאים אותו לבית הדין, למיתה.

נשאלת השאלה: מדוע? מה ההבדל בין הרוצח בשוגג לרוצח במזיד, הלא סוף כל סוף שניהם עשו את אותו מעשה?

בוא נגיד ככה. אחד היה רוצח בשוגג. הלך ביער לחטוב עצים, ונשל הגרזן. הוא לא ידע שיש שם מישהו והוא לא שונא למישהו הזה, הכל בסדר, ואוי, רחמנא ליצלן, הגרזן נפל, העץ נפל - ובן אדם נהרג. הוא קורע את השערות מהראש: "מה עשיתי?!" מצטער מאד. בוכה ומילל: "הרגתי בן אדם!!" בסדר, מבינים ללב. אבל למעשה, בוכה ומצטער או לא מצטער, הוא הרג בן אדם. לוקחים את הנפטר שנרצח בשוגג, מניחים אותו בחדר המתים, להכין את הלוויה.

באותו יום, רחמנא ליצלן, במרחק של כמה קילומטרים, היה בן אדם, רוצח. עם עדים, עם התראה, הלך ורצח בן אדם. נו, מה עושים עם הנרצח? שמים אותו גם כן בחדר המתים, על יד הנפטר ההוא.

שואל רבינו בחיי: וכי יש הבדל בין שני הנפטרים האלה, שני הנרצחים? זה מת וזה מת, אם כן, מדוע רוצח במזיד נענש במיתה ורוצח בשוגג רק גלות? תשמעו תשמעו, הלא למעשה התוצאה שווה, שניהם עשו את אותו הדבר - הרגו בן אדם. זה בשוגג, זה במזיד, אבל הנפטרים שווים, מתו ונקברו.

אז מה, - ממשיך רבינו בחיי ואומר: זה אתה מבין שהקושיא לא קושיא. מדוע? אתה שואל מה ההבדל? הרי שמים וארץ - ההבדל ביניהם! מה פירוש מה ההבדל? כל בר דעת יאמר לבד את ההבדל: זה הרג עם מחשבה, עם כוונה, עם רצון, לכן הוא רוצח במזיד וחייב מיתה. השני, גם הרג, נכון. אותו המעשה עשה, אבל בלי שום מחשבה. בלי כוונה, וללא רצון כלל. אה, אומר רבינו בחיי - זה אתה מבין שיש הבדל. אם כן, תמשיך להבין עוד: אחד מברך ברכת המזון, עם כוונה, עם שמחה, עם רצון. והשני לידו מברך, ללא כוונה, בלי מחשבה, בלי רצון ושימת לב.

בסייעתא דשמיא, השבוע מצורף השבוע מוסף מיוחד - כח הדיבור, ובו חיוקים על עוצמת הדיבור מפי גדולי הדרשנים.

ניתן למצוא באתרי העלונים תורת יוסף, דרשו, ואידישער ווינקל

העלון מוקדש לרפואת: תמר בת שלומית, ברכה עלקא בת מחלה, דב בן לובה. **לעילוי נשמת:** סבתי- שרה בת אליהו, סבי- אריה ישראל בן נחמן זאב, גיל בן אוריאל, משה בכור בן רבי דוד, לוצ'ה בת הרש לייב, אסתר ברונשטיין בת חווה, הרב משה נתן נטע בן הרב יצחק אייזיק הלוי יונגרייז זצ"ל, אבי- שי הלוי בן יצחק אהרון, אברהם בן רחל. **להצלחת:** שמואל בן נחמה. **לזיווג הגון:** חנה בלה בת חווה, מאיה בת לימור.

העלון מוקדש השבוע לעילוי נשמת:

אברהם בן רחל

הרה"ג רבי ראובן ראובן קרלנשטיין זצ"ל על רחמנא לבא בעי .

הרה"ג רבי יעקב שיש שליט"א על גנות הכעס .

הרה"ג רבי יעקב ישראל בייפוס שליט"א על ימי בין המצרים .

הרה"ג רבי דורון דוד גולד שליט"א מידת שאיפה לגדלות.

הרה"ג רבי זבולון כהנא שליט"א על המסעות של האדם.

הרה"ג רבי מיכאל גרינוולד שליט"א על שתיקה בשעת התפילה.

נא לא לקרוא את העלון

בתפילה ובקריאת התורה

ניתן למצוא את העלון באתרי העלונים, דרשו, תורת יוסף, ואידישער ווינקל.

זמני כניסת שבת קודש

כניסת שבת קודש י-ם: 19:10

צאת שבת קודש י-ם: 20:25

כניסת שבת קודש בני ברק: 19:25

צאת שבת קודש בני ברק: 20:28

שבת שלום!

ושם נעבדך

איך שהיא שמעה את זה היא כל כך כעסה, היא נתנה נגיסה על הפיטם ואכלה אותו. ואז נשא הרבי עיניו לשמיים ואמר- "ריבונו של עולם, תפילין אין לי, אתרוג אין לי, אבל כעס לה יהיה לי. כעס אני לא ייתן ליצר הרע להוציא ממני."

מספרים על רבי יחיאל מזלוטשוב שהוא קיבל מסבא שלו ירושה מהמגיד מדורביץ' תפילין עתיקות, וכל סוחרי היודאיקה לטשו עיניהם על התפילין האלה, וכמובן שהוא לא רצה למכור אותם. הרבי מזלוטשוב היה עני מרוד, וכידוע שבאירופה לא גודלים ד' מינים בגלל הקור, אלא היו מייבאים. יום אחד הגיע לשם סוחר עם אתרוג אחד, והרבי מזלוטשוב לא היה יכול לקנות אותו, אז הוא הלך בסתר ומכר את התפילין שהוא קיבל מסבא שלו והלך וקנה את האתרוג היחיד בעיירה.

הוא בא הביתה ומראה לאשתו את האתרוג וכולו שש ושמת, "תראי איזה אתרוג יש לי!", אז אשתו שואלת אותו- "מאיפה לך האתרוג הזה, אתרוג יותר זול אתה לא יכול לקנות, אתה קונה לי אתרוג ב5000 ש"ח?"

ענה לה הרבי- "מכרתי את התפילין שקיבלתי בירושה מסבא שלי". איך שהיא שמעה את זה היא כל כך כעסה, היא נתנה נגיסה על הפיטם ואכלה אותו. ואז נשא הרבי עיניו לשמיים ואמר- "ריבונו של עולם, תפילין אין לי, אתרוג אין לי, אבל כעס לה יהיה לי. כעס אני לא ייתן ליצר הרע להוציא ממני."

מישהו אמר לי שהרבי'ה "האמרי חיים" מוויז'ניץ סיפר את זה בטיש, והוא הוסיף על הסיפור ואמר- "אם היו לי על רבי מיכל מזלוטשוב שהוא בעל מופת ויכול לפקוד עקרונות, או להחיות מתים, זה יותר קטן בעיני מהסיפור הזה!".

בפרשת השבוע, כאשר עם ישראל חזרו מהמלחמה עם המדיינים, משה ואלעזר וכל נשיאי העדה, משה רבינו מגלה שאנשי המלחמה לא קיימו את מה הוא ציווה שהם הרגו רק את הזכרים, כתוב "ויקצוף משה", מביא רש"י את המדרש- "והחיתם כל נקבה, הן הן היו לבני ישראל בדבר בלעם, על דבר פעור". ההוראה של משה רבינו הייתה להרוג גם את הנשים, הם סטו מההוראה שלו, ומשה רבינו כעס. אחר כך הוא אומר להם מה לעשות ופתאום משה רבינו משתתק, ואז אלעזר ממשיך את הלכות מלחמה והלכות הגעלת כלים.

אומרים חז"ל בפסחים דף סו ע"ב, שהשתיקה הזאת לא הייתה מרצון היא הייתה מאונס. למה? "כל הכועס אם חכם הוא מסתלקת חוכמתו, ואם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו, ומניין? ממשה 'ויקצוף משה על פקודי החייל, ויאמר אלעזר על פקודי החייל זאת חוקת התורה אשר ציווה ה' את משה'".

בין המצרים

"כאשר ציידים תופסים חיה מהיער וכולאים אותו בכלוב, היא אינה משלימה עם מצב זה. בכל עת היא מנסה לברוח, ולחזור אל חיי החופש שהורגלה אליהם. אולם הבנים שלה וכן כל הדורות הבאים, אלה שנולדו בשבי אינם מנסים לברוח"

שוב חלפה שנה, המשיח עדיין לא בא, בית המקדש עדיין בחורבנו, ואנו שוב מתאבלים בימים אלה ימי בין המצרים. דיני האבלות בתקפה זו הולכים ומחמירים. מי'ז בתמוז עד ר"ח אב נוהגים בו מקצת אבלות. מראש חודש אב ואילך- או לפי מנהגי עדות המזרח, בשבוע שחל בו תשעה באב- הדינים חמורים ביותר. ערב תשעה באב יש לו דינים משלו. חמור מכולם הוא יום תשעה באב עצמו.

מנהגי האבלות באים להורות לנו שעלינו להיות אבלים של ממש. למעשה, גם במשך כל השנה יש לנו הלכות של "זכר לחורבן". מול פתח הבית משאירים אמה על אמה בלתי מסוידת, באירוסין שוברים צלחת, בחתונה שוברים כוס ומניחים אפר בראש החתן- הכל זכר לחורבן. אסור לאדם למלא פיו שחוק, אסור לשיר בעת שתיית יין, ועוד הלכות, שהצד השווה שבהן- למעט בשמחה ולבטא את אבלנו על החורבן. מאליו יובן שאם היינו חיים בזמן שנחרב בית המקדש, היה לנו יחס שונה לגמרי לחורבן. ושמעתי שהג"ר רבי יחזקאל לוינסטיין זצ"ל אמר שה מאוד מובן, עד שקשה להבין את אלה שלא קפצו לתוך האש. כיצד היה להם כח להתגבר ולשלוט בעצמם הרי צערם היה נורא. רואים אנו שאלה אשר ראו את החורבן בעיניהם, חשו צער עמוק מאוד מאוד. אך ככל שחלפו השנים, גדל הקושי להתאבל כראוי על ירושלים והמקדש.

להמחשת מצבנו, נתבונן במציאות הקיימת אצל בעלי חיים. כאשר ציידים תופסים חיה מהיער וכולאים אותו בכלוב, היא אינה משלימה עם מצב זה. בכל עת היא מנסה לברוח, ולחזור אל חיי החופש שהורגלה אליהם. אולם הבנים שלה וכן כל הדורות הבאים, אלה שנולדו בשבי אינם מנסים לברוח, משום שמעולם לא טעמו את טעם החופש ועל כן הוא אינו חסר להם. גם דוד המלך ביטא את ההבדל הזה לגבי עצמו "אני עבדך בן אמתך"- אילו הייתי עבד שנקנה זה עתה, היה חשש פן אברח. אבל מכיוון שאני עבדך בן אמתך דהיינו דור שני של עבדים- "פיתחת למוסרי", אין צורך לקשור אותי כי אני לא אברח.

כל זה מהווה משל למצבנו. אילו היינו רואים את בית המקדש, או לפחות שומעים עליו מאבותינו אשר ראו אותו, בוודאי היינו מתאבלים בדרגה אחרת לגמרי. שכן אז היינו יודעים על מה להתאבל. אבל מאחר ואנחנו כר אלפיים שנה בגלות, העבודה להגיע לאבל אמיתי על החורבן הינה עבודה קשה ביותר!

המשגיח הרה"ג רבי דוד גולד שליט"א

שתרגילנו בתורתך

מאמר ב': אין חיים אלא תורה

"אמר רבי שמואל בר נחמני אומר רבי יונתן: גדולה תשובה שמארכת ימיו ושנותיו של אדם שנאמר "ובשוב רשע מרשעתו הוא יהיה" [יומא פ"ז ע"ב].

והנה חז"ל כללו כאן מעלה בעצם החפצא של תשובה שהיא מארכת ימיו ושנותיו של אדם, וקשה, הרי גם תשובת הזקן מקובלת היא וכמו שכתב רבי יונה בשערי תשובה (שער א' אות ט') – "זאמרו רבותינו זכרונם לברכה: "אשרי איש ירא את ה'" בעודו איש. רוצה לומר, כי תשובת האדם המעולה בימי בחורותיו בעוד כוחו עליו ויתגבר על עצמו. אכן כל תשובה מועילה כמו שנאמר "תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם", ואמרו רבותינו זכרונם לברכה עד דכדוכה של נפש. עכ"ל. ואם כן קשה, הרי לנו "זקן" או "גוסס" שעשה תשובה באחרונה ובסמוך לכך נפטר מן העולם, הלא ייפלא היכן אריכות ימיו של זה?

ביהי רצון שנוהגים לומר קודם אמירת תהילים מבקשים- "ואל תקחנו מהעולם הזה קודם זמננו עד מלאות שנותינו בהם שבעים שנה" וכו'.

ובמשנה ברורה [סימן תקפ"א ס"ק ג] כתב שיש לדלג תיבות "שבעים שנה". ומקורו במטה אפרים [סימן תקפ"א אות ח'] וכתב שם באלף למטה שאף על פי שכן נדפס בכל בסידורים מכל מקום אין נראה לתת קצבה לשנותיו דשמא מן השמיים ירחמו עליו להאריך ימיו ויגיע לגבורות או יותר. ודוד המלך עליו השלום אמר דבר הוה ורגיל אבל אינו נכון לומר דרך תפילה.

והקשה הבן איש חי, על הנוסח המודפס בכל הסידורים דכיצד יאמר זאת מי שכבר מלאו לו שבעים שנה? ובעיני ליישב גרסת הסידורים.

המשך המאמר בשבוע הבא.

הרה"ג רבי זבולון כהנא שליט"א

בהיכלה של תורה

יש אדם שכאשר הוא מגיע לאיזה מחסום בחיים הוא ייעצר, אבל יש סוגי אנשים שיש להם משבר, יש להם איזה מחסום במהלך החיים, הם מזהים שיש פה קושי והם מתגברים עליו, ומצליחים הלאה גם בהמשך הדרך בזכותו.

בתחילת פרשת מסעי כתוב – "אלה מסעי בני ישראל".

אומר רש"י, "למה נכתבו המסעות הללו? להודיע חסדיו של מקום שאף על פי שגזר עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר, לא תאמר שהיו נעים ומטולטלים ממסע למסע כל ארבעים שנה ולא הייתה להם מנוחה".

יש להתבונן, הרי כל המסעות של עם ישראל לא נקראו בשמם בגלל זה?

אומר רבינו בחיי, השמות באו להגדיר איזו מציאות מסוימת. המסעות לא נקראו כך רק בגלל המקום שבו הם היו אלא גם לפי ההרגשה שלהם באותו המקום. היו מקומות שעם ישראל פחדו אז הם קראו למקום תרצה, ואיפה שהיה להם טוב ושמח קראו למקום מתקה.

רואים מכאן יסוד גדול. איך שאדם מרגיש לגבי מקום מסוים ככה גם יהיה המסע שלו.

אם האדם מרגיש שהוא בחרדה המסע ייפסק, אבל אם האדם מרגיש שהכל טוב המסע שלו יצליח. יש אדם שכאשר הוא מגיע לאיזה מחסום בחיים הוא ייעצר, אבל יש סוגי אנשים שיש להם משבר, יש להם איזה מחסום במהלך החיים, הם מזהים שיש פה קושי והם מתגברים עליו, ומצליחים הלאה גם בהמשך הדרך בזכותו.

נוסעים בשביל לחנות!

חיזוק מומון פוסק הדור רבי נושה שטרנבוך שליט"א

התבוננות בחסדי ה' ונפלאותיו לאורך כל חיי האדם

"אלה מסעי בני ישראל" (במדבר ל"ג, א').

פירש"י "אלה מסעי - למה נכתבו המסעות הללו, משל למלך שהיה בנו חולה והוליכו למקום רחוק לרפאותו, כיון שהיו חוזרין התחיל אביו מונה כל המסעות. אמר לו כאן ישננו, כאן הוקרנו, כאן חששת את ראשך", ע"כ.

ויש ללמוד מדברי רש"י כאן יסוד גדול לחיי היהודי, שהרי בכל החיים אנו נמצאים באמצע נסיעה אחת ארוכה מעולם ארעי לעולם הקבוע – עולם הבא, וראוי לנו לעצור לאחר כל תקופה במסעותינו, ולחשוב "כאן ישנתי, כאן חשתי בראשי" – ולראות את חסדי ה' ונפלאותיו במשך החיים, ואף שבשעת מעשה אין האדם רגיל להרגיש בכך, אבל לאחר מעשה אם יתבונן במאורעות שעברו עליו במשך ימי חייו, יראה כמה ניסים ונפלאות עשה עמו הקב"ה בכדי להצילו בכל חניה תוך כדי הנסיעה הארוכה של חיי העולם הזה לעבר חיי העולם הבא.

ברומו של עולם

הרה"ג רבי מיכאל גרינוולד שליט"א על שתיקה בשעת התפילה ו
מי שמדבר בבית הכנסת הרי הוא כמכניס בוץ ולכלוך לבית הכנסת

יום אחד דרשתי בישיבה אחת בנושא של זהירות מדיבורי חולין בבית הכנסת. לאחר הדרשה ניגש אלי בחור אחד. "יש לי בעיה בלב", הוא אמר, "מה אני צריך לעשות?" אמרתי לו: לשמור על הפה בזמן התפילה בבית הכנסת. "כמה זמן אני אצטרך להקפיד על זה?" שאל. כל החיים, עניתי לו. הבחור קצת הזדעזע מהרעיון. "כל החיים להקפיד על זה? מה, תמיד אני אצטרך להיזהר לא לדבר...?" – ניסה לעמוד אתי על המקח.

אמרתי לו: אתה עושה משחקים עם הלב! זה נראה לך משחק ילדים! אתה יכול לעשות מה שתחליט, אבל רק תשמע לפני כן סיפור קצר.

סיפרתי לו מה שהתרחש בהזדמנות אחרת, כאשר באתי לדרוש. לאחר הדרשה ניגש אלי אברך וסיפר שבנו התעלף ארבע פעמים בתלמוד תורה. עשו לו בדיקות, וגילו ליקוי נדיר של שני ורידים הסמוכים ללב. מאחר שסוג הבעיה הזה מאד נדיר, אין הרבה ידע בנושא, ואין כמעט ניסיון מעשי בטיפול. עסקנים מנוסים אמרו להורים המיוסרים, שיש רק רופא אחד בעולם, שיכול לטפל בבעיה ע"י סוג של צנתור.

נסע האברך עם בנו לרופא הזה, אך הטיפול לא הצליח. נסעו אליו ההורים פעם שנייה ושלישית, אך ללא כל הצלחה. בפעם הרביעית הם חיכו ליד חדר הטיפולים, אך הרופא הודיע להם בצער שגם בפעם הזאת לא נחל הצלחה. הרופא עוד הוסיף ואמר לאב, שעליו להתכונן נפשית לגרוע מכל, כי עלול להיות דום לב בכל רגע.

מיד לאחר ששמע את הבשורה הקשה, אמר האב לאשתו שהוא מקבל על עצמו לא לדבר בשעת התפילה. עמדו שניהם ובכו וביקשו מהבורא יתברך רחמים. פתאום, פתח הרופא חלון קטן, וצעק "מזל טוב!! מזל טוב!!" ... הם הביטו בו המומים ומבולבלים. מזל טוב!! מה קורה כאן?? "רק רגע, עוד כמה דקות תוכלו להיכנס אל הילד", אמר. כאשר קרא להם הרופא להיכנס, פניו האירו מרוב שמחה.

"כששמעתי את הבכיות שלכם", הוא אמר, "החלטתי להתקשר לרופא אחד, שהוא מומחה גדול ביותר, ואני הייתי בעבר תלמיד שלו. התייעצתי איתו, והוא אמר שיש אפשרות לעשות צנתור באופן אחר. עשיתי כפי שהציע, ובי"ה זה הצליח! ומאחר שזה הצליח, יש לילד שלכם לב חדש, ואתם יכולים לחזור הביתה בלי דאגות!"

את כל זה סיפר לי האברך בשמחה גדולה. שאלתי אותו: אתה יודע מה הקשר בין לב לבין זהירות מדיבור בשעת התפילה? – והשבתי בעצמי: מדברי האר"י הקדוש הוא, שאם אדם עובר על מצווה ח"ו, הוא פוגם באיבר שכנגד המצווה. כאשר מתקנים את האיבר הרוחני, מתרפא האיבר הגשמי.

כתוב במהרש"א, ש'אנוכי ה' אלוקיך' – זה הלב של כל המצוות. מי שחפץ לקיים כראוי מצווה זו של 'אנוכי ה' אלוקיך' – שלא ידבר בשעת התפילה. והוספתי: אתה תיקנת את הלב שלך. קיבלת על עצמך שלא לדבר בשעת התפילה – שזה הלב של כל המצוות – והקב"ה נתן לבנך לב חדש!

הבחור שמע את הסיפור, שם את ידו על פיו, ואמר: "אני לא מדבר יותר בשעת התפילה". הוא ידע שאסור לו לשחק עם הלב. הבעיה שלו היתה מאד לא פשוטה. הרופאים אמרו שהריאות שלו מתכווצות באופן חריג, והלב גדל באופן חריג, והוא עלול לקבל דום לב בכל רגע נתון. רגע אחד אולי הוא ילך בשלווה ברחוב, וברגע הבא יהיה מוטל חסר הכרה על המדרכה...

השיחה איתו התקיימה ביום חמישי בשבוע. ביום שלישי שלאחר מכן הלך הבחור לבדיקות. "היי, בחור, מה קורה לנו כאן???" שאל הרופא בתמיחה, "עברת טיפולים שלא יודעים ליי? אני לא מבין, הכל תקין אצלך, איך זה???" איך זה? – הוא תיקן את הלב של כל המצוות, וקיבל על עצמו שלא לדבר בשעת התפילה, והקב"ה נתן לו לב חדש, תקין.

בשל המצב לא ניתן להשיג את העלון בכל הערים כבתחילה, אלא בעיר פתח תקווה בלבד.

וכן ניתן למצוא את העלון באתרי העלונים, תורת יוסף, אידישער ווינקל, ואתר דרשו.

עורך: אריאל שוורץ. הפצה: הפרשתון לשבתון. לקבלת העלון במייל - merav_v2@walla.co.

הקדשה רגילה לשבוע בלבד: 7 ש. הקדשה לחודש: 25 ₪

יח

אם יש לכם סיפור מחזק או מוסר מרבותינו פרסמו אותו כאן בעלון על מנת שיהיה לזיכוי הרבים (לשליחה: merav_v2@walla.com) בברכת התורה, העורך.